DISSERTATIO MEDICA

DE

TINCTVRAE GVAYACINAE VIRTVTE ANTARTHRITICA

QVAM

PRAESIDE

VIRO PERILLVSTRI ET CELEBERRIMO

D. IOANNE FRIDERICO ACKERMANNO

ARCHIATRO REGIO

MED. ET PHYS. P. P. O.

FACVLT. MED. H. T. DECANO

ET PROMOTORE

PRO RITE CONSEQVENDIS SVMMIS IN ARTE MEDICA HONORIBVS

IN ACADEMIA REGIA DAN. CHRISTIAN-ALBERTINA

H. L. Q. C.

D. XII. APRILIS A. R. S. cIↄIↄcclxxxii.

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

AVCTOR

RENESTVS FRIDERICVS ECKHOFF

WILSTERENSIS HOLSATVS.

KILIAE HOLSATORVM

LITTERIS MICH. FRIDER. BARTSCHII ACAD. TYPOGR.

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

PATRI SVO

PIE DEVENERANDO

VIRO

PLVRIMVM REVERENDO

GVILLIELMO ECKHOFF

APVD WILSTERENSES ARCHIDIACONO

LONGE MERITISSIMO;

ET

AFFINI SVO OPTIMO

VIRO

AMPLISSIMO ET DOCTISSIMO

MARTINO EHLERS

ARTIVM MAGISTRO

PROFESSORI PHILOSOPHIAE IN ACADEMIA KILONIENSI

CELEBERRIMO

HASCE DOCTRINAE PRIMITIAS

IN PVBLICVM ANIMI GRATISSIMI

ET CVLTVS OBSERVANTISSIMI

TESTIMONIVM

INTER OPTIMA QVAEVIS OMNIS HVMANAE FELICITATIS

ET VITAE LONGISSIMAE VOTA

D.

AVCTOR.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30368467

DE TINCTVRAE GVAIACINAE VIRTVTE ANTARTHRITICA.

§. I.

Dari *medicamenta ſpecifica*, in quibusdam morbis privam ac praecipuam prae aliis medendi potentiam, absque notabili materiae peccantis evacuatione vel alteratione, exſerentia, haud ſane negari poteſt, & inique forte negantes mox convincent cortex peruvianus in febribus intermittentibus, hydrargyrum ejusque praeparata in venereis morbis, opium & aſa foetida in nervoſis, aliaque plura, quae cuncta hic enarrare ἄτοπον foret. Caſu ut plurimum obſervata, famam deinde nacta, uſu porro & experientia confirmata, & per ſeverius atque rationale attributarum iis virium examen tandem illuſtrata, juſtisque limitibus ſuis circumſcripta, eorum efficacitas, perquam illa commendant, non populo tantum & empiricis, quibus primum fere omnium innoteſcere ſolent, ſed ipſis etiam rationalibus Medicis, adeo ut & ab his identidem praeferantur aliis, pridem cognitis, at minus promtam certamque opem ferentibus, remediis. Abſit vero, ut cum

 empi-

empiricorum & agyrtarum vulgo, abſurde nobis aliisque perſuadeamus, ſpecifica ejusmodi remedia ex quacunque cauſa ortum talem morbum, in omnibus eo laborantibus hominibus, certo & indubitanter, omnique tempore, tollere, atque ſic ſemper intentioni medentis ſatisfacere, nec unquam nocere. Haec quippe usque praeſtare nulli datum eſt pharmaco. Nec enim idem morbus ex iisdem ſemper cauſis, ſed diverſis, immo oppoſitis ſaepe, naſcitur; nec vires remediorum abſolutae ſunt, ſed a corporum, in quae admiſſa agunt, reactione pendent, & per ſinguli cujusvis aegri naturam aliter atque aliter determinantur: unde quoque fit, quod, empiricorum more, absque debita & ſufficiente cauſae morbi & affectionis corporis cognitione, indiſcriminatim uſurpata, fruſtra quandoque adhibeantur, & ſubinde noceant. Non alia itaque medicamenta pro vere ſpecificis habent boni ac prudentes Medici, quam ea, quae definitis cauſis morbi, ad quem praedicantur, directe contraria ſunt, easque, latente quidem quadantenus modo, certius tamen & efficacius aliis, aut immutare ac evertere, aut prorſus deſtruere, aut e corpore penitus proſcribere, citra hujus fatigationem, valent. Obſcura quidem quodammodo eſt hujus virtutis eorum ratio; haud abſona tamen conjectura eſt, poſitam illam eſſe in eo, quod ejusmodi elementis conſtant, quae ſingula ad expugnandam morbi cauſam aliquid conferunt, ut ex iis mixtum pluribus ſimul indicationibus ſatisfaciat: quod magis in motus quam in materiam agendo praeſtare videntur. (a)

§. II.

Specioſo tali *ſpecifici* & quidem *antipodagrici* titulo noſtris temporibus, a quinque inde annis, perquam celebratur *tinctura*

(a) Pluribus haec expoſuerunt HOFFMANN *Med. Rat. T. III. S. II. c. 8.* ejusque Epitomator BÜCHNER *Fund. Ther. gen. S. II. c. 8.* quos & me ſecutum in his eſſe haud pudori erit.

ctura Guajacina ſpirituoſa, ex arboris Guajaci lacrima reſinoſo-gummea [(a)] & ſpiritu ardente ſacchari ſimplice, Taffia Gallis, Rum vero Anglis, & cum his noſtratibus, dicto, ſola illius per hunc extractione, parata. Princeps famae hujus conciliator Francogallus fuit, EMERIGON nomine, Regis Galliae in inſula Martinica Procurator: quippe qui, tribus ad diverſos datis epiſtolis [(b)], ejus praeparationem, utendi modum, &, tam in ſe

ipſo,

(a) Apposite utique PLINIVS *Hiſt. nat. Libr. XI. c. 6.* & *Libr. XXIII. Prooem.* item CELSVS *de Medic. Libr. III. c. 18.* & SCRIBONIVS LARGVS *de compoſ. Medicament. c. 167. & 170.* arborum aliarumque plantarum ſuccos foris prodeuntes lacrimas nominant. Non male hoc nomen ad ſuccum concretum ex Guajaci arbore, vel ſponte, vel praegreſſa hujus inciſione, aut terebratione, ſtillantem, tranſtulit *Codex Medicamentarius ſeu Pharmacopoea Pariſienſis*, quem & ego ſequi opportunum duxi. Sic quippe omnis evitatur lis, quam pariunt vulgares ejus appellationes, quibus ab aliis nunc gummi, nunc gummi-reſina, nunc reſina, nuncupatur, perperam ſemper. Nec enim gummi apte dici poſſe ſuccum aridum, qui aquam non ex toto ſubit; nec gummi-reſinam, cujus exigua tantum pars aqua, longe major vini ſpiritu mergitur; nec reſinam, quem non penitus ſolvit vini alcohol, omnes concedent Chemiae gnari. Addere tamen huic lacrimae denominationi viſum eſt ulteriorem qualitatis ejus definitionem, quod ſit reſinoſo-gummea. Secundum mea enim experimenta, opitulante officioſiſſimo alterius tabernae medicae Kilonienſis Pharmacopoeo vicario CHRISTOFFERS, accuratiſſime quam fieri potuit capta, ex ſesquialtera lacrimae Guajaci uncia, in locum librae medicae ſurrogata, ſpiritus vini rectificatiſſimus extracti reſinoſi, coloris badii ſplendentis, odoris & ſaporis paene nullius, drachmas ſex cum ſemiſſe, aqua vero ſimplex diſtillata extracti gummoſi ſeu aquoſi, coloris ex ſpadiceo furvi, odoris balſamo peruviano aliquatenus ſimilis, nareſque fortiter ferientis & ſternutationem laceſſentis, ſaporis acris, citoque in aere deliqueſcentis, drachmas duas totidemque ſcrupulos eduxit: quod idem etiam confirmant olim a NEVMANNO capta experimenta, parum admodum a meis diſcrepantia.

(b) Harum prima ad Comitem DE NOZIERES, ſummum copiarum Regis Galliae in inſula Martinica praefectum, d. 8. Febr. a 1776. ſecunda ad quoſdam in Europa podagricos, d. 16. Aug. ejuſdem anni, & tertia ad fratrem, cauſidicum Maſſilienſem, d. 18. Ianuar. a. 1777 data eſt, & huic ultimae, fidei firmandae cauſa, adjecta ſunt bina aliorum teſtimonia, alterum TEXERII, mercatoris Burdigalenſis, d. 24 Octobr. a. 1776. ad EMERIGONVM miſſum, alterum LOVSTANI, Chirurgi nautici, in inſu-

ipſo, quam in aliis, obſervatas vires, abunde per omnia expoſuit. Taſſiae nempe meracae ac generoſae pintae tres (c), & lacrimae Guajaci, in pulverem tuſae, unciae duae, in ampulla ſatis ampla, ut pars ejus vacua maneat, eaque probe obturata, ſoli exponuntur per octiduum, ſubinde interea concuſſantur, & tandem linteo aut charta bibula percolatur tinctura, in aliis ampullulis, exacte claudendis, aſſervanda (d). Hujus, utut impenſe acris, & ideo fauces haud parum offendentis, tincturae cochlear cibarium, quotidie, mane, jejunus, aut ſi promtior majorve, laxans imprimis, effectus requirebatur, bis, mane ſcilicet ac veſperi, ſumſit ejus encomiaſtes, tam in ipſis binis podagrae paroxysmis, quam his ſuperatis, quoad ſolitum invaſionis podagrae tempus, absque hujus reditu, effluxerat, & ſatis

la Martinica artem ſuam exercentis, d. 15. Januar. a. 1777. exaratum. Conjunctim prodierunt hae epiſtolae, gallice in *Journal de medecine. T. XLVII. p. 424 ſqq.* & in linguam teutonicam verſae, in collectione ſcriptorum medicorum minorum, quae inſcribitur *Sammlung auserleſener Abhandlungen zum Gebrauch practiſcher Aerzte. T. III. P. 4. p. 587. ſqq.* & ſeparatim, titulo: *Beſonderes Mittel für das Podagra.*

(c) Si pinta Martinicenſis aequalis eſſet Gallicae, quam, Pariſiis certe, libras duas, & libram uncias ſedecim, habere SPIELMANNVS *Inſt. Chem. §. 41. p. 40.* refert, quantitas taſſiae, quam adhiberi EMERIGON vult, aequaret pondus librarum ſex, ſeu unciarum nonaginta ſex. Sed nimiam eſſe hanc ſpiritus ardentis quantitatem nemo certe negabit chemiae pharmaceuticae gnarus. Haud procul itaque a vero abero, conjectans, pintam Martinicenſem vix ſemiſſem, & forte non multum ſupra trientem, pintae Pariſienſis, ſive, ut clarius mentem, meam exponam, uncias duodecim tantum, capere, ut ergo poſitae ab EMERIGONO pintae tres vix ultra uncias triginta ſex efficiant. Non parum hanc conjecturam confirmat, quod omnes, quotquot vidi, hujus tincturae formulae, tam manu ſcriptae, quam typis excuſae (quae adhibendi ad ejus praeparationem ſpiritus inflammabilis copiam, non ad menſuram, ſed ad pondus, exprimunt) taſſiae tantum uncias triginta duas recipere praecipiant, & recte quidem, quum hae ad extrahendas ex unciis duabus lacrimae Guajaci omnes partes reſinoſo-gummeas abunde ſufficiant.

(d) Putat enim eo meliorem evadere tincturam, quo eſt vetuſtior, & ideo diu ante uſus diem praeparandam eſſe monet.

tis confirmata videbatur valetudo, quo facto ad antevertendum, alias vix evitandum, podagrae recurſum, adeoque praeſervandi ſcopo, bis tantum in hebdomade eandem tincturae doſin adhibuiſſe ſat habuit, niſi ſi quando aliqua imbecillitatis ventriculi indicia, imminutus ciborum appetitus, horumve minus bona concoctio, capitis dolor, aliaeve moleſtiae, adventantis iterum podagrae praenunciae, ad quotidianum ejus, per aliquot ſaltem dies, uſum, in auctiori etiam doſi, redeundi neceſſitatem impoſuit. Singulis ſic aſſumtis doſibus, poſt elapſam unam alteramve horam, jus lacteum ſuperedit, & ad mitigandam tincturae acrimoniam ſuperingeri usque debere autumat: ceterum ſatis laxam ſibi permittens diaetam, cibos nempe quoscunque, opimos aeque ac macros, recentes & ſalitos, aromatibus quoque conditos, calidos & frigidos, absque omni horum delectu, & interpoſitum potui ordinario, aquae, vinum vetuſtum Burdigalenſe; quibus tamen omnibus modice tantum uti, magnas epulationes, omnisque generis exceſſus, vitare, a coena, aut prorſus, aut larga ſaltem, abſtinere, lectum tempeſtive, hora ſcilicet decima nocturna, petere, mane vero cito, hora quippe quinta, derelinquere, atque a balneis, qua calidis, qua frigidis, omnique pedum madore, utpote, experientia magiſtra, podagram illico revocantibus, cavere ſcribit. Sic, ut refert, vacuitatem a podagra, gonagra, & chiragra, pluries quotannis, & quovis paroxysmo diutius graviusque, illum infeſtantibus, horumque comitatu ac reliquiis, pedum debilitate, artuum rigiditate, nodis omnes paene articulos obſidentibus, doloribus vagis, totum corpus pererrantibus, novosque ſemper inſultus portendentibus, aliisque moleſtiis, quae a pluribus inde annis nunquam recte valere illum ſinebant, non ipſe ſolum conſecutus eſt, & ita quidem, ut, qui valetudinarius diu fuerat, optime ab eo tempore, quo praedicta methodo uſus illa eſt, va-

 luerit,

luerit, ſed conſecuti pariter, tam in inſula ſua, quam in Gallia quoque, ſunt complures (e). Eandem hinc non minus pollicetur cunctis, ſimili methodo, licet non eadem ſemper, ſed, pro temperamenti & effectus ratione, modo majori, modo minori, generaliter vix determinanda doſi, hac tinctura uſuris. Certo namque perſuaſum ſibi habet, apud omnes, & ubique, ex eadem ſemper cauſa, cacochymia nempe pituitoſa, originem ſuam ducere podagram, & proinde univerſale hujus, & congenerum illi morborum, gonagrae, chiragrae, arthritidis vagae, rheumatiſmi, iſchiadis, pluriumque aliarum ex eadem cacochymia pituitoſa oriundarum aegrotationum (*f*), remedium eſſe debere pharmacum cacochymiam illam partim e corpore, ſive per ſcreatum aut ſputum ſatis largum, ſive per modicam alvi dejectionem, eliminans, partim ne quo in loco deponatur & ſedem ſuam figat praepediens: quod utrumque praeſtare tincturam Guajacinam experientia doceat. Nec ab ejus uſu, propterea quod calida quadantenus ſit, & primis forſan diebus turbas quasdam concitet, deterreri oportere ullum monet: quum neceſſe ſit aliquam illi eſſe ἐνέργειαν, quo podagrae ſeminium extirpare valeat. Abſtinere tamen ab ea vult illos, quibus cum aliis morbis complicata eſt podagra.

§. III.

(e) Scribit quippe in tertia ſua epiſtola, transmittere ſe, una cum illa, in Galliam voluiſſe duodecim ſibi notorum podagricorum, hoc remedio in inſula ſua ſanatorum, teſtimonia, quo per ea addubitantium, num vere adeo praeſentaneum, quale ab eo praedicatur, medicamentum ſit, animos confirmet; horum vero loco jam nunc apponere datas ad ſe a TEXERIO litteras, ex quibus, duorum Burdigalae podagra quondam laborantium, jam vero ea liberatorum, exemplo, & hoc, quam promptam medelam praeſtet, & illud, ad debellandam ubique podagram idem valere, copioſe pateat.

(*f*) Medelam nempe afferre commemorat, cephalalgiae pituitoſo ſeroſae, catarrhis, cardialgiae, colicis doloribus, ſanguinis reſolutioni mancipiis nigritis familiari, ſarcomatibus, & ulceribus inveteratis.

§. III.

Vere his Francogalli promiſſis, quoad maximam ſaltem partem, reſpondere celebratas hujus tincturae vires, multiplex illorum teſtatur experientia, qui ad depellendos articulares morbos, alii proprio auſu, alii ſuaſu Medicorum artis ſuae peritiſſimorum, uſi ea ſunt optimo ſucceſſu. Enumerare poſſem horum permultos, ſi plenam fidem habere liceret obſcurae, quae illos nominat, famae. Malo itaque pleroſque horum tacere, & eorum tantum nomina ponere, quos Wilſtriae, natali mihi oppidulo, & hic Kiliae, uſos ea eſſe certo ſcio, & quos proinde ipſe interrogare & ex proprio illorum ore obſervatos ejus effectus reſcire potui. — Ibi nempe novercae meae, arthritide, primum vaga, deinde fixa, pedes, genua, coxas, & manus, occupante, acerbe vexatae, tantum profuit haec tinctura, quam, ſuaſu Illuſtriſſimi Comitis RANTZOVII, dynaſtae arcis & toparchiae Breitenburgenſis (qui & ipſe iſtiusmodi dolorum lenimentum inde obtinuerat) jam per ſesquialterum annum, alternis *regulariter* diebus, lacti immixtam, bibit, ut quae ante biennium perraro doloribus vacabat, &, ob invaleſcentem genuum ac digitorum, jugiter tumentium, debilitatem, rigiditatem, & incurvationem, pedibus manibusque penitus capta erat, adeo ut nec loco ſe movere, absque aliorum auxilio, nec quidpiam firmiter prehendere atque tenere manibus, poſſet, jam nunc, ab aliquo tempore, doloribus libera, revocatisque ad rectum membris, & utcumque reſtituto eorum robore, quo vult ſola ire & curam rei familiaris gerere commode queat. — Hic beneficam ejus virtutem primus omnium expertus eſt bibliopolii academici inſtitor KLINKICHT. Is enim, inde a viceſimo primo aetatis ſuae anno, per ſeptem luſtra, podagra, gonagra, & chiragra, haereditaria, bis terve quotannis eum prehendente, raro in eo

quod

quod primum occupaverat membro ſubſiſtente, ſed plerumque ex uno in alterum migrante, totumque paene corpus pererrante, & per quatuor minimum, ſex ordinarie, & ſubinde octo hebdomades durante, ac continuam fere artuum debilitatem relinquente, miſere excruciatus, binorum ſibi amicorum Medicorum conſilio, ad faciendum periculum an & quantum in adeo inveterata & hereditaria arthritide valeat Guajaci tinctura incitatus, ex ejus uſu id habuit commodi, ut non tantum irruens autumno anni 1779. paroxysmus, ſub cujus ingreſſu primum adhibere illam coepit, omnibus ultimis annis toleratis mitior eſſet, eo quod nec adeo acerbum ac alias dolorem efficeret, nec tamdiu quam praegreſſi duraret, ſed jam ante quartum decimum diem penitus deſaeviret, verum etiam continuatus ultra annum tincturae, quotidie primum, alternis deinde diebus, bis tandem quavis hebdomade, hauſtae, uſus, per integrum biennium arceret omnem arthritidem, qua & diutius forte ſolutus manſiſſet, niſi bonae qua fruebatur valetudini, & recuperato corporis vigori, nimium confidens, ultimis vernis omnibusque aeſtivis anni praeteriti menſibus, ordinate illam ſtatis diebus ſumere penitus neglexiſſet, ſat fore ratus, ſi tum tantum adhibuerit eam, quum ex ventriculo aut inteſtinis aliquo modo laboraret; cujus vero negligantiae poenam ab eo ſumſit recurrens autumno anni praeteriti chiragra, quam quidem citius ac ipſe ſperaverat diſcuſſit in praeſidium revocatum & per ſex dies continuos potum ſpecificum, at, poſt breves paucarum hebdomadum inducias, ob praemature, ut putat, in patente paene omnibus aëris injuriis taberna libraria, expoſitum procelloſae & humidae menſis Decembris tempeſtati corpus, & ſimul temere rurſus intermiſſum medicamentum, utrumque genu prehendit gonagra, quotidiana tincturae ſorbitione iterum fugata. — Alter quem eximias hujus remedii vires antarthriticas

cas collaudantem audivi, perilluſtris eſt GOLLOWINIVS, in Auguſtiſſimi Danorum Regis exercitu ſupremus excubiarum praefectus, quippe qui, a trigeſimo primo aetatis ſuae anno, per quatuor jam luſtra, ex pedibus quotannis, ſemel plerumque laborans, & perraro, ne ipſo quidem tempore quo inducias dabat podagra, ex toto & abſolute valens, ſed continuis fere corporis infirmitatibus, modo hanc modo illam partem tentantibus, inprimis cruditatibus a prava ciborum concoctione oriundis, colicis aliquando doloribus, perenni artuum inferiorum debilitate, torpore, & rigore, ac ſpasmis, ſuras, digitos, & plantas pedum, frequenter laceſſentibus, multum ſubinde vexatus, videns, ſanandis his aegrotationibus impares eſſe diaetam, cui penitus propemodum ſe addixerat, leviſſimam & molliſſimam, anniverſariam acidularum Pyrmontanarum potationem, aliasque urgente morbo propoſitas medicationes, tandem, exeunte vere anni praeteriti, ex caſtris ad fingendos milites prope Rendsburgum poſitis redux, & eadem veſpera qua domum redierat, podagra, in utrumque pedem irruente, prehenſus, opponere ei ſtatuit tincturam Guajacinam, ab illuſtriſſimo Comite ALEFELDTIO, apud Regis Daniae exercitum ſecundum imperii bellici locum tenente & legionis equeſtris tribuno (qui & ipſe, alias ex multoties perpeſſo articulorum dolore manibus pedibusque captus, non modo membrorum uſum, verum etiam ſtabilem ab arthritide vacuitatem, ex ejus potatione recuperaverat) ut praeſtantiſſimum ad podagram, numeroſis eorum qui hactenus uſi ea ſint exemplis, comprobatum medicamentum, ſibi commendatam. Hac itaque per totum aeſtatis & autumni anni praeteriti curſum, & quidem per quatuor menſes continuos quotide, per tres deinde hebdomadas alternis diebus, & per totidem alias bis intra ſeptiduum, tandemque quovis octavo, decimo, aut duodecimo die, prout libuit, pota, id conſecutus eſt, ut usque

ad hanc diem non tantum prorſus quieverit podagra, ſed etiam excuſſo artubus torpore atque rigore, redditoque his robore, ac profligatis omnibus aliis corporis imbecillitatibus, optime valeat, etſi hoc anno penitus neglexerit adeo ſalutaris ſibi remedii uſum. — Tertius quem huic tincturae impetratam, praeterito pariter anno, ſecuritatem ab articulari morbo tribuentem audivi, illuſtris STAHLIVS eſt, potentiſſimi Danorum Autocratoris conſiliarius juri dicundo. Nam & hic, a trigeſimo octavo aetatis ſuae anno, podagra, non quidem habituali, ſed bis tantum hactenus, annis 1769 & 1775 perpeſſa, utraque tamen acceſſione, priore ultra ſex & poſteriore ad decem hebdomades, ſaevis doloribus fatigatus, non extinctum eſſe arthritidis fomitem, & iterum inſtare dirum morbum, ex creberrime recurrentibus & indies, primis potiſſimum anni praeteriti menſibus, increſcentibus, notis ſibi a praegreſſis binis podagrae inſultibus, doloribus vagis, ſentiens, eumque avertere avens, hauſta omni mane, inde a Majo usque ad Octobrin ejusdem anni, per quinque continuos menſes, ſummopere ab amicis ſibi commendata Guajaci tinctura, id obtinuit, ut non tantum toto anno ſileret podagra, ſed quoque diſpellerentur ab ultimo paroxysmo relicta incommoda, extremitatum inferiorum infirmitas & torpor, quo proſpero ſucceſſu permotus, & hoc anno denuo eadem uti ſecum conſtituit, ideo quod jam iterum circumeuntes & paulatim gliſcentes tenſiones, modo digitos, manus, & cubitos, modo coxas, genua, ſuras, aut pedes, prehendentes, exigere videntur repetitum ejus uſum, quem, ut aſſeverat, nec praeteriti anni autumno intercepiſſet, niſi febricula, ex ſummo, quem ſubita patrui ſe praeſente vita defuncti mors incuſſerat, terrore ac moerore oborta, ſeponere illam, ſic jubente, accerſito medico, coegiſſet.

§. IV.

§. IV.

Quatuor his obſervationibus, antarthriticam hujus tincturae virtutem confirmantibus, commodius hoc quam alio loco, ſubtexi ſtatim poterunt aliae, comites & adminiſtras, ut ita dicam, ejus poteſtates exponentes. — Alvum ſcilicet, valide quidem & pluries, ter fere, quater ſubinde, & quinquies nonnunquam, ſed absque tumultu & moleſtia, viriumque fatigatione, ſolvere primas ejus doſes, easque quae poſt longiora complurium dierum intervalla bibuntur, omnes uno ore teſtantur ſupra nominati podagrici; ſub continuato vero illius per plures dies, hebdomades, & menſes, ſemel quotidie, aut alternis diebus, cochlearis cibarii menſura hauſtae, uſu, ſegnius paulatim movere, ita ut, licet bis plerumque, rarius ſemel tantum, in die, ſollicitetur, & majori quam alioquin copia eliciatur, haud facile tamen fuſa, ſed, ab immixta utplurimum ei copioſa pituita, lenta magis quam cita, & non raro viſci ad inſtar tenax ſit; at ſi bis aut ſemel duntaxat in hebdomade potatur, vel bina ſingulis diebus, mane ac veſperi, cochlearia ſumuntur, tres paene ſemper dejectiones liquidas ciere, iidem ajunt. — Salivam & pituitam ex ore ac faucibus larga copia trahere, ſolus inter noſtrates KLINKICHT obſervavit, ceteri negant (a). — Urinae ſecretionem & excretionem, haud adeo potenter quidem, quodammodo tamen,

(a) Praecipua hujus diſſenſus ratio ponenda eſſe videtur in eo, quod ſolus ille ſtricte Francogalli methodum ſequens, poſt duas demum horas ab aſſumta matutina tincturae doſi huic lac calidum ſuperingeſſit, & hinc per totum intermedium tempus omnem, quam acris haec tinctura in ore ac faucibus facit, irritationem tulit; noverca contra mea, immixtam lacti bibens, hoc paene omnem illi acrimoniam exemit, & reliqui bini podagrici, ut faſſi ſunt ipſi, ſtatim poſt aſſumtam eam infuſum theae cum lacte ſorbillarunt, ablutisque eo adhaerentibus ori & faucibus acribus tincturae particulis nullam aut exiguam modo iſtarum partium irritationem paſſi ſunt.

men, urgere, tum maxime, ſi non multo poſt ejus potationem, tempeſtate inprimis frigidula, in publicum proditur aut in rheda vehitur, & alvum minus ſollicitat hauſtum medicamentum, unicus illuſtris STAHLIVS animadvertit (b). — Sudorem notabiliter elicere, ſi ante ſomnum aut mane in lecto bibitur & ſtragulis tectum corpus habetur, ſolus iterum KLINKICHT retulit (c). — Stomachum eximie corroborare, firmiſſime affirmant noſtrates, omnes unanimi conſenſu aſſerentes, ad tantam ciborum appetentiam invitare illam, ut ſi huic indulgere voluiſſent non potuiſſent non nimio cibo diſtendi. — Stimulantem & reſolventem ejus poteſtatem effugiſſe homines in rebus medicis rudes, nemo mirabitur; abunde tamen eas evincunt ſuperius dicta. Humores depurare, arthriticos noſtros, plus minusve cachecticos & flaccidos, docuerunt, ſub continuato ejus uſu indies magis magisque emendatus facierum color & renaſcens toroſior corporis habitus.

§. V.

Satis, niſi quid me fallit, ex his §. II. III. & IV. obſervationibus liquet, ſaepius jam nominatam hanc Guajaci tincturam directe contrariam eſſe proximae podagrae omnisque arthritidis cauſae, quam in humorum pituitoſo lentore, & huic juncta peculiari acrimonia, ſeu potius ſeptica quadam putredine, ſociaque his ventriculi & inteſtinorum debilitate, utrumque humorum vitium aſſidue alente atque augente, ponendam eſſe, firmis argu-

(b) Ideo haud dubie, quod ſoli huic, ſumta quoque medicina, quavis quandoque tempeſtate, modo longius, modo brevius, ſub dio verſandi occaſionem dedit officii ratio.

(c) Vnicus enim fuit, qui eam veſperi cubitum iturus, & mane, ſaevientibus podagrae & gonagrae doloribus, captisque ab his artubus, lecto egredi nequiens, aut his remisſioribus, ſellae inſidens anſatae, pedesque ac genua culcitis plumeis involvens, raro quidem, aliquoties tamen, hauſit.

argumentis probarunt ſagaciſſimi cauſarum ejus ſcrutatores (a). Vno quippe eodemque tempore, unaque operatione, plene ſatisfacit ſingulis indicationibus, quas modo expoſita proxima podagrae omnisque arthritidis cauſa exigit: ſiquidem abundans in humoribus viſcidum gluten, non ſubito quidem, paullatim tamem, reſolvit, inhaerens huic acre, aut putridum potius, virus podagricum, ſimili modo, ſenſim corrigit, atque ſic utrumque immutat & evertit, tum leni quadam & placida, haud admodum notabili, evacuatione, partim per alvum, partim per ſalivationem aut ſcreatum, partim per urinam, & aliquando per ſudorem, foris e corpore proſcribit, novumque utriusque proventum, reſtituto, cum ventriculo & inteſtinis, tum omnibus humores vehentibus vaſis, robore, praepedit, & donec haec fiant, ne quo in loco deponatur & ſedem ſuam figat prohibet. Certius inſuper & efficacius cuncta haec praeſtat, quam ullum aliud ad difficillimos hos morbos hactenus propoſitum medicamentum (b). Omnes ergo ei ſunt dotes, quas eſſe debere medica-

(a) Praecipui ex his quos ad manus habui ſunt SYDENHAM *Tract. de Podagra* (Opuſc. edit. Lipſ. 1711) *p. 557. ſq. & 566.* BOERHAAVE *Aphor. de cognoſc. & cur. morb. §. 1263. 1265. & 1267.* ejusque commentator VAN SWIETEN *T. IV. p. 321. ſq. 332. 340. 361.* LVDWIG *Inſt. Med. clin. §. 586. 587.* it. *575.* HOME *Princ. Med. Libr. II. P. IV. S. 2. §. 6.* it. *S. 3. §. 5.* LIGER *Traité de la goute P. II. ch. 3 & 4.* COSTE *Traité pratique de la goute p. 21. 23. 27. 33. 60. ſq.* BERGIVS in den *Abhandl. der Koenigl. Schwed. Acad. der Wiſſenſch. XXIII. Band.*

(b) Si enim omnium aliorum a Medicis ad podagram aliasque arthritidis ſpecies commendatorum medicamentorum, tam ſimplicium, quam compoſitorum, vires & agendi modum, ſecundum leges Therapiae generalis & Pharmacodynamices rite expendas, mox videbis, nullum horum ſolum omnes & ſingulas indicationes explere, quas podagrae aut arthritidis cujuscunque cauſam proximam exigere dixi, ſed modo unam, modo alteram, modo autem plures earum, haud tangere, atque ideo, quodcumque horum propoſueris, hoc ſemper aliorum, illi aut immiſcendorum, aut interponendorum, auxilio indigere, quae id efficiant, quod praeſtare illi non datum eſt; quo vero aliorum pharmacorum ſubſidio penitus carere poteſt ſimplex noſtra, & hac ſua ſimplicitate prae aliis ſe commendans, Guajaci tinctura.

dicamento ſpecifico, ſtatim in hujus libelli limine dixi. Nil itaque obſtat, quin tributum ei ab EMERIGONO ſpecifici antipodagrici, aut ſi mavis rectiusque antarthritici, nomen quodam illi competat jure.

§. VI.

Etſi itaque pluribus podagricis profuiſſe hanc cum ſpiritu ardente ſacchari praeparatam Guajaci tincturam certum eſt, eaque ſpecifici antipodagrici nomine non indigna eſſe videtur; haud tamen profecto ſuaſor extiterim cunctis articularibus aliisve arthriticis doloribus excruciatis, ut ad depellendos odioſos hos morbos ea utantur promiſcue. Perquam calidam enim & acrem medicinam eſſe, ſatis docent ejus compoſitionem ingredientia ſimplicia, & urens ſapor. Non poteſt ergo non effectus, edere omnes, quos exſerere quaevis alia calefacientia & acria notum eſt: vaſa puta ſingula, & inter haec cumprimis majora, ſanguinem vehentia, ſtimulare, huncque primum expandere atque in celeriorem motum abripere, mox reſolvere, tum difflata ejus lympha, condenſare, totumque tandem corpus ſiccare. Neutiquam itaque omni temperamento, cuivis corporis conſtitutioni, & unicuique aetati, convenire poſſe, ultro liquet. — Haud facile quippe uſum ejus permitterem, calidum, ſive ſanguineum, ſive cholericum, vel ex utroque mixtum, temperamentum habentibus, ſeu, ut alii loqui malunt, plethoricis & bilioſis: nimiam inde apud utrosque ſanguinis, & ex hoc ſecretorum humorum, commotionem, & ex hac materiae arthriticae ad nobiliora viſcera μετάςασιν, pertimeſcens; aut ſi, non ſine multa cautione, horum quibusdam concederem illum, ſemper tamen tincturae admiſcerem aut interponerem temperantia, inprimis acida, ex vitriolo educta [a]. — Prorſus vero abſtinere illa velim melan-

(a) Prae ceteris *Elixir Vitrioli* Pharmacopoeae Danicae & Edinburgenſis, quod noſtrae Guajaci tincturae immiſceri aut interponi utiliter poſſe

melancholicos, omnesque quibus habitus corporis macilentus eſt, ſiccus, ſtrictusque, ſi quidem horum praeter melancholicos ulli ſunt. Metuendum quippe his foret, ne ab ea magis adhuc exſiccentur, & jam antea aequo ſpiſſior eorum ſanguis adeo inſpiſſetur, ut minima interiorum & principum partium vaſa permeare neſciens, in his non poſſit non ſubſiſtere, ſummeque periculoſas parere obſtructiones, indeque ſecuturas inflammationes, in mortiferas deſtructiones facile abituras. — Nec unquam temere illam proponerem delicatulis, molle valde ac tenerum & irritabile vaſorum nervorumque ſyſtema habentibus; nimiam reformidans, quam inducturam his vererer, irritationem, atque hanc excipientia mala, conſimilia iis quae plethoricis atque bilioſis extimeſcenda eſſe paullo ante dixi. — Hinc pueris pariter, & juvenibus minoribus, item femellis gracilentis, maſculorum habitum non imitantibus, quibus arthritide vera infeſtari forſan, raro licet exemplo, eveniat, plane interdicendum eſſe illius uſum arbitror. — Senibus denique grandaevis & decrepitis, quibus aridus & ex ſpiſſitudine vel penuria ſanguinis pallidus corporis habitus eſt, atque jam obriguerunt fibrae, ſemper hanc diſſuaderem tincturam, exſuccum jam eorum corpus magis adhuc extenuaturam, & rigidas a ſenio fibras ulterius induraturam, eosque iisdem objecturam periculis, quibus ſub ejus uſu exponere ſeſe macilentos & ſiccos quoscunque ſupra

ſatis ſuperque patet ex eo, quod non tantum ſtomachicum eſt egregium, bilioſis inprimis convenientiſſimum, ſed etiam antiſepticum eximium, putridae acrimoniae, quam alterum materiae arthriticae elementum eſſe ſupra §. V. dixi, directe contrarium, & tantum abeſt, ut ita ſumtum, infringat tincturae Guajacinae vires, aut noceat articularius aliisve arthriticis, ut potius illius operationem nonnihil, & haud parum quandoque, promoveat, & his, plethoricis potiſſimum atque bilioſis, aeque, ne dicam magis, proſit, ac victus ex vegetabilibus aceſcentibus, quem minime nocere, ſed potius prodeſſe podagricis, recte monet VAN SWIETEN *l. c. p. 367. 368. & 369.*

ſupra monui. — Solis itaque conſiſtentis aetatis & in primo ſenio conſtitutis utriusque ſexus hominibus, frigidum ſeu phlegmaticum, aut ex hoc & ſanguineo mixtum, temperamentum, atque habitum corporis laxum, ſpongioſum & repletum, carnem flaccidam, vaſa ampla, nervosque remiſſos, habentibus, & ex his cauſis, colluvie ſeroſa, vel pinguedine, aut utraque, abundantibus, ſive, ut paucis me expediam, pituitoſis & obeſis, liberum concederem noſtrae tincturae antipodagricae & antarthriticae uſum (b).

§. VII.

Hiſce cautelis, capita ſpectantibus, quibus adhibere antarthriticam hanc Guajaci tincturam licet, & quos arcere ab ea prudentia poſtulat, addere juvabit adhuc alias, tempora definientes, uſui ejus praefigenda, modosque, quos in hoc ejus uſu ſervare conducet. — Diu ſumi eam debere, ipſa docet ſupra §. V. aſſignata proxima podagrae omnisque arthritidis cauſa, utpote quam nec uno medicamenti hauſtu, nec aliquot ejus doſibus, ita attenuari, corrigi, & e corpore per varia ejus colatoria eliminari poſſe, ut nullus materiae arthriticae fomes remaneat, novusque ejus proventus prorſus reprimatur, adeo manifeſtum eſt, ut injurius in lectores forem, ſi e longinquo repetitis argumentis hoc demonſtrare conarer (a). Per plures itaque, non tantum hebdo-

(b) Multum haec monita convenire cum iis quae, de non promiſcue omnibus podagricis proponendo amarorum & antiſcorbuticorum uſu, prudentiſſime praeceperunt VAN SWIETEN *l. c. p. 358. 365. 366. 367. 390.* & ab eo ibi allegati auctores, non nego. Perquam tamen errabunt, qui ex hac convenientia praefeſtine colligant, nihilo ergo his amaris & antiſcorbuticis praeſtantiorem eſſe noſtram tincturam. Quantum enim & cur omnibus aliis medicamentis antarthriticis, ne ipſis quidem amaris & antiſcorbuticis exceptis, antecellat, ſatis, ut opinor, etſi, pro hujus libelli, non nimium extendendi, modulo, conciſe admodum, ſupra §. V. oſtendi.

(a) Qui tamen rationes vult, legat SYDENHAMI *Tract. de Podagra p. m. 576. ſqq.*

hebdomades & menſes, ſed annos quoque (b), immo non raro ad omnem aetatem, perſeverandum in ejus uſu eſt (c); hac ſervata hujus norma, ut quo quis pituitoſior eſt & obeſior, quo diutius membris inſedit arthritis, quo ſaepius in anno haec ingruere conſuevit, & quo longiores ac graviores fuerunt ſinguli ejus paroxysmi, eo diutius continuetur: quum haec indicia evidenter arguant majorem materiae arthriticae copiam & acrimoniam, qua, ob praemature abruptum aſſiduum antidoti uſum, non penitus exacta & denuo accumulata, inevitabilis ſemper erit articularis morbi reditus; isque eo promtior, quo plus inveteratae materiae arthriticae remanſit, & quo plus novae huic acceſſit, quod tam Francogallus EMERIGON, quam noſter KLINKICHT, uterque non ſine incommodo ſuo, experti ſunt (d).— In ipſa dolorum arthriticorum aſperitate adhibere hanc tincturam, ut feciſſe EMERIGONVM & KLINKICHTVM ſupra §. II & III. retuli, non usque conſultum erit. Paroxysmi enim podagrici febre plerumque ſtipati eſſe ſolent, veſperi ingraveſcente,

C

(b) Annalis plerumque requiritur uſus, *pro iis qui, ut bene durationis* podagrae tempus definivit COELIVS AVRELIANVS *de morbis acut. & chron. Chronicor. Lib. V. c. 2. p. 568 ſq. non plurimo tempore paſſione fuerint vitiati, hoc eſt intra quinquennii temporis conſtituti;* qui tamen, ſi quotidie illam ſumere nimis moleſtum ſit, ſecundum ejusdem conſilium, ita dirigi poteſt, *ut repraeſentetur numerus dierum, quo integer completur annus, quanquam longo tempore porrectus:* quod quidem commode ſic fieri poſſe arbitror, ut primum per tres menſes quotidie, deinde per ſex menſes alternis diebus, tum per integrum annum bis in hebdomade, tandemque per biennium quovis ſeptimo die, infra definienda doſis bibatur.

(c) Si diutius, hoc eſt, jam ultra quinque annos, corpori inſedit. Tum enim, ut recte monet SYDENHAM *l. c. p. 576 & 593.* proxima arthritidis cauſa jam in habitum & novam quaſi naturam tranſiit; proindeque corporis habitus omnis alio traducendus, atque homo integer deinceps nova quodam incude ad priſtinam conſtitutionem refingendus eſt, quantum per aetatem & alias circumſtantias licet.

(d) Videatur illius *Epiſtola 2.* (edit. Dresd) *p. 12*, & ex hujus ore excepta de podagra ſua relatio, ſupra §. III. exhibita.

ſcente, mane remittente (e), quam acri hac & calida medicina magis incendere haud periculo careret. Tutius erit uſum ejus tamdiu differre, donec reſederit morbi impetus (f). Quodſi tamen haud incitatus & mollis, veſperi quoque, pulſus, abeſſe febrem indicet, intrepide dari ſumique poterit, etiam in ipſo arthritidis paroxyſmo (g), quem citius, quam alias ſperare licuiſſet, ab ea ſolvi fidem faciunt EMERIGONI & KLINKICHTI obſervationes (h). — Niſi abſolute ſuae ſpontis ſint uſum ejus, ſecundum modo datum conſilium, extra podagrae aliarumque congenerum huic affectionum arthriticarum impetum coepturi, haud libenter approbabo, ut hiemali tempore ſumendae ejus initium faciant, congeſtiones metuens, quas, ſuppreſſa, ex admiſſo corpori frigido & ſubinde humido ac procelloſo admodum aëre, cui exponere ſeſe coguntur negotiis qualibuſcunque addicti homines, tranſpiratione, in interioribus,

(e) HOFFMANN *Med. rat. ſyſt. T. IV. P. II. S. II. c. XI. §. 15. p. 509 ſq.*

(f) Dum enim podagrae acceſſus deferbuit, parum ſupereſt de materia morbi, tuncque tutius datur, hac ſpe, ut amplius adhuc attenuet, corrigat, & evacuet, ſuperſtitem, & hujus incrementum roboratis viſceribus caveat. Vid. VAN SWIETEN *l. c. p. 366.*

(g) Negabunt hoc, ſcio, omnes qui SYDENHAMI *l. c. p. 561. 567. 593.* BOERHAVII l. c §. 1273. SWIETENI *l. c. T. IV. p. 348 — 353.* aliorumque, auctoritates allegantes, nihil magni tentandum eſſe in paroxyſmo ſtatuunt, propterea quod molimina ſint naturae, turgentem in vaſis & maturam materiam arthriticam ad artus ablegantis & e corpore removere allaborantis, quae ideo nullo modo turbare, adeoque nec per ſtimulantia calidaque medicamenta, quale noſtra tinctura eſt, incitare, nec per alias vias, quam quae natura praemonſtrat, moleſtam materiam eliminare, liceat, & hinc apud arthriticos nudos ſpectatores agere malunt, quam eo allaborare, ut congeſtionis, maximos dolorum cruciatus excitantis, vim minuere, acre morboſum ex ſanguine ad alia loca excretoria commode derivare ac evacuare, aut aliquantiſper alteratum in ſua energia infringere velint. Vid. VOGEL *de cognoſc. & curand. corp. hum. affect. §. 478. p. 381.*

(h) Prior exſtat in EMERIGONI *Epiſtola 2. p. 12.* poſteriorem ſupra §. III. enarravi.

bus, & nobilioribus viſceribus, productura forſan foret, ſtimulans & calefaciens haec tinctura. Conſultius proin erit, medio vere aut aeſtate uſum ejus inchoare, quo mitiori anni tempore ſenſim illi aſſueſcant. — Qui ei ſe addixit, ne optato ejus fructu excidat, quovis anni tempore in ejus uſu perſiſtat, ne hieme quidam excepta; quin potius hac diligentius illa utatur: quo ſanguini aeſtatis calorem etiam media hieme conciliet & arceat ſaburrae pituitoſae accumulationem, quam hieme magis ac alio anni tempore colligi nemo neſcit (i). Quodſi tamen intenſius frigida vel humida aut procellоſa hiemis tempeſtas ſit, per aliquot dies, donec in mitiorem converſa fuerit, abſtinere illa velim eos qui domi ſe continere nequeunt, eadem extimeſcens mala, quae a ſuppreſſa tranſpiratione tum metuenda eſſe paullo ante dixi. — Doſis, minima uncia dimidiata, maxima integra, recte quidem ſtatuitur; optimum tamen erit, medium tenere, hoc eſt, drachmas ſex ſumere (k). — Singulis doſibus, poſt interjectum aliquod temporis intervallum, ſuperpotari aut ſuperedi debet lac calidum vel jus lacteum, aut ſi hoc, ut quibusdam accidit, non bene fertur, vel magis placet, ptiſanae ex hordeo vel avena cremor, cum vel ſine lacte ac ſaccharo: ut demulcentibus his quodammodo mitigetur hauſtae tincturae acrimonia, faciliorque ſic mitigatae in vaſa lactea pa-

 retur

(i) Conf. SYDENHAM *l. c. p. 575* & *593*.

(k) Ad pondus definire doſin malui, quam ad praeſcriptam ab EMERIGONO cochlearis cibarii menſuram, ſemper incertam, ob diverſum iſtorum cochlearium ambitum, dum horum alia minora unciam tantum dimidiam, alia majora integram, alia denique medii moduli drachmas ſex capiunt. Aequum vero eſſe hoc quod poſui pondus, ex eo patet, quod drachmae ſex hujus tincturae de lacrima Guajaci, grana tantum viginti duo cum dimidio, vel rectius, educti ex his extracti mixti, ſeu reſinoſo gummei, grana prope octodecim, habent, & ordinaria lacrimae Guajaci doſis, ubi non purgandum eſt, ſcrupuli duo, ſi vero pro purgante datur, drachmae duae, eſſe ſoleat, ſecundum PARENTI *de Doſib. Medicament. p. 77.*

retur ingreſſus ([l]). Si bis vel ter alvum mediocriter movet praeſcripta doſis, unam mane ſumſiſſe ſat eſt; ſin ſaepius trahit, & nimis fluxam ciet, minuere doſin expediet, ad unciam dimidiam, vel drachmas tres, aut duas; quodſi contra ſemel tantum vel prorſus non ducit, ad unciam integram augere illam proderit, & ſi nec haec teneram reddit, bis in die, mane ſcilicet & veſperi, drachmae ſex bibendae ſunt ([m]): quibus ſi non ſollicitatur abſtinere hac medicina ſatius erit, quam ulterius inſiſtere illi ([n]). — Bonum eſt, immo optimum, ſi una cum alvo

(*l*) Non tamen neceſſum eſt, ut EMERIGON fecit & ſuadet, per unam alteramve ab ejus potatione horam differre lactis vel cremoris hordeacei aut avenacei ſorbitionem, ſed citius ebibi haec poſſunt; licet forte diuturnior dilatio ſalivae & pituitae ſputum adjuvare aut promovere poſſit, uti jam ſupra, in ſubjecta § IV. annotatiuncula, indicavi. Lacti immixtam bibere, ut novercae meae ſolenne eſſe alibi §. III. dixi, nec utique congruens nec aeque utile mihi videtur, propterea quod a lacte fere omnis ſpiritu ardente ſoluta lacrymae Guajaci reſina, viridi colore, praecipitatur, & ſola tantum gummoſa hujus pars, cujus non ultra quinque grana ineſſe ſex tincturae drachmis ſupra, in appoſito §. II. ſcholio, commemorata experimenta docent, a lacte ſuſcepta, in ventriculum defertur.

(*m*) Nam etſi perutile, immo neceſſarium omnino ſit, ut ex inteſtinis evacuetur, in his, ſive ante hujus tincturae uſum, ſive ſub eo, a largiore cibo, ad quem aſſumendum excitatus a ſtimulante hac medicina vigensque appetitus invitat, collecta & accumulata pituitoſa & acris putridaque ſaburra, quo ejus in vaſa lactea, & ex his in ſanguinem tranſitus praecaveatur, & ad hunc finem obtinendum opus utique ſit, ut alvus non tantum aperta ſervetur, ſed aliquanto ſaepius quoque ac copioſius dejiciat, hoc tamen, ut jam ſupra § V. indicavi, abſque moleſtia & fatigatione fieri debet. Binae ergo, aut ad ſummum ternae, a ſingulis tincturae doſibus ſollicitatae, tenerae quidem, at non fuſae, alvi dejectiones ſufficiunt; plures vero, fuſaeque, non ſine moleſtia & defatigatione ferendae, nimiae ſunt; pauciores contra intentioni non ſatisfaciunt.

(*n*) Metuendum enim foret, ne ſtimulans & calefaciens haec tinctura ſanguinem, ſecretosque ab hoc humores, nimis commoveat, & in nobiliora viſcera rapiat, eoque mala concitet, in fine hujus ſectionis indigitanda. Scio dari medicos audentiores, qui, hoc non obſtante, in adhibenda hac tinctura pergunt, quin immo ter & quater in die ſumere illam jubent, & ſi tres vel quatuor hae doſes alvum non trahunt laxans aut purgans interponunt; verum hos imitari nemini auctor ero.

vo ſalivationem ciet, qua ſanguis & ſecreti ex eo tenuiores humores, ab inhaerente his tenaci pituitoſa & acri putrida materia arthritica, egregie atque omnium certiſſime depurantur (o). — Quibus non contingit benefica haec excretio, his opus eſt, omnem navare operam, ut per urinae vias, quantum fieri poteſt, exeat humoribus immixtum virus podagricum, quod multa, in aëre libero & ſubfrigidulo, ambulatione, vel equitatione, aut vectione, obtineri commode poſſe, notum eſt omnibus, qui vel a limine tantum ſalutarunt atria medica. — Sudorem ſub hujus tincturae uſu, tempore a paroxysmo vacuo (p), per regimen ſudoriferum exprimere, ea intentione, ut eo promtius vaſis, ſanguinem & ſecretos ex eo humores vehentibus, expellatur arthritidis fomes, dementis foret. Etenim ſudores prolicere, non tam medici, quam naturae, provincia eſt; nec pori cutanei, etſi per eos, inclinante paroxysmo, ſponte exeat coctum jam & mobile ſatis virus arthriticum, apti meatus ſunt, per quos elici poſſit nondum ita tenuatum ut rite ſeparari queat, ſed crudum adhuc quodammodo; & metuendum inſuper eſt, ne per coactum ejusmodi ſudorem ex ſanguine exprimatur tenuior hujus lympha, qua expreſſa magis condenſatum, atque in interioribus & nobilioribus viſceribus aggeſtum, ejus craſſamentum,

(o) Simili fere modo, quo, diverſum quidem, non minus acre tamen putridumque virus venereum, viſcidae pariter lymphae inhaerens, ſalivatione optime ac certiſſime foris e corpore proſcribitur: unde nec omnino diſplicet conſilium eorum, qui etiam ad podagram, omnemque arthritidem aliam, non modo parcam unguenti mercurialis inunctionem, ſed internum quoque hydrargyri uſum, propoſuerunt, ut refert VAN SWIETEN *l. c. T. IV. p. 378.*

(p) Non ſine cauſa dico *tempore a paroxysmo vacuo.* Nam ſi in paroxysmo bibitur, quod abſente febre fieri poſſe oſtendi, ſudorem, quem & ipſa natura declinante paroxysmo emittit, vel ex toto corpore, vel ex affecta ſaltem parte, tepore lecti, aut impoſitis pulvinaribus, vel tegumentis laneis, & potu diluente calido, elicere omnino licebit.

tum, in his creet mox enarranda mala, ipſa podagra pejora (q). Satis erit, liberam conſervare perſpirationem, quam, niſi enormes in vitae ratione committantur errores, ſatis ſervaturam eſſe ſtimulantem hanc & calefacientem tincturam, facile eſt intellectu. — Sub hujus tincturae uſu nullum aliud adhibendum eſt medicamentum, neque internum neque externum. Singulis quippe indicationibus, quas proxima podagrae omnisque arthritidis cauſſa exigit, plene ſatisfacere illam, jam alibi §. V. oſtendi. Alia ergo haud opus eſt, & officeret forſitan hujus actioni. — Diaeta, quam ſub ejus uſu ſervare debent arthritici, eadem eſt ac ea quam generatim omnibus podagricis ſuadent quotquot de podagra copioſius & diligentius ſcripſerunt medici (r). Huic proinde non immorabor, quum de illa nil dicere queam, quod non dictum ſit ab aliis me longe doctoribus & exercitatioribus, & hos exſcribere nolim. — Etſi in humidis, pituitoſis, & obeſis, adeo ſecurus eſt antarthriticae hujus tincturae uſus, ut vix unquam accidere his poſſint ea mala, quae quibusdam plethoricis & bilioſis, vel gracilentis, vel mediocris temperici hominibus, accidiſſe (s) audio, ipſa podagra pejora, apoplexia, paralyſes, pectoris oppletiones, harumque conſectaria, anhelatio, tuſſis ſicca, peripneumonia, pleuritis, & hujus generis alia, ſi tamen quid horum & phlegmaticis atque obeſis eveniat, quod fortaſſis, ex ſupra notato intempeſtivo ejus uſu, aut commiſſis in hactenus praeſcripta adhibendi eam norma, & vitae regimine, inexcuſabilibus erroribus, evenire

(q) SYDENHAM *l. c. p. 564 ſq.*

(r) Quorum principes ſunt SYDENHAM *l. c. p. 578 ſqq.* it. *p. 574.* VAN SWIETEN *l. c. T. IV. p. 358. 366. 369. 371 ſqq.* it. *p. 293. 297. 304. 306. 308 & 322.*

(s) Propria ſua culpa. *Ruerant enim,* ut his, a VAN SWIETEN *l. c. T. IV. p. 365.* allegatis, GALENI verbis utar, *ad hujus medicinae uſum, propterea, quod liberatos aliquos articularis affectibus viderant, minime aeſtimantes, quod temperies eorum, qui ſanati fuerant, humidior pituiſiorque erat, qualis obeſorum eſt.*

nire aliquando poſſe non negavero, ſtatim atque prima iſtiusmodi congeſtionum ad nobiliora viſcera contingentium ſigna obſervantur, ejus intercipiendus eſt uſus, & adhibenda ſunt convenientia his malis auxilia, quae vero ex aliis auctoribus compilare iisque hunc libellum onerare non ſinit pudor.

§. VIII.

Priusquam coronidem libello impono, paucis adhuc ad aliquas reſpondebo quaeſtiones, quas identidem moveri ſcio. — Quaeritur nempe primo, utrum ſoli Guajaci lacrimae, vel potius per taſſiam ex hac educto extracto mixto, tribuenda ſit antarthritica noſtrae tincturae Guajacinae virtus; an vero, & quid, ad ejus operationem etiam juvet ad extrahendam eam adhibitus ſacchari ſpiritus? Poſteriori ſententiae aſſentire me cogunt notae Guajaci & ſpirituum ardentium vires. Guajaci enim lignum, hujusque corticem, & utroque efficaciorem ex arbore viridi ſtillantem lacrimam, humores, craſſos lentosque incidere, attenuare, atque reſolvere, frigidos largius affluentes diſſipare atque abſumere, hisque obſtructa vaſa aperire, ſudores elicere, urinam ciere, ſputa nonnunquam trahere, & in largiori doſi alvum ſollicitare, ſtomachum reſolutum omniaque alia viſcera corroborare, nervorum affectionibus omnibus ſubvenire, &, praeter complures alios morbos, quos reticere hic licebit, dolores rheumaticos tollere, atque ad podagram, chiragram, iſchiadem, omnemque arthritidem, mire valere, omnes fatentur, qui eorum vires expoſuerunt, medici [a]. Spiritus vero ardentes qualescunque ventriculum & inteſtina calefacere & roborare, hinc ciborum digeſtionem promovere, pinguia comeſta ſubigere, flatus expellere, vaſa omnia ſtimulare &

(a) Ex pluribus allegaſſe ſufficiat GEOFFROY *Tract. de Mat. med. T. II. p. 231 ſq.*

& leniter conſtringere, eoque humorum circuitum incitare, ſanguinis calorem augere, atque putredinem arcere, aeque certum eſt [b]. Recte itaque, ut opinor, ex his conficitur, non ſolis ex Guajaci lacrima extractis particulis reſinoſo-gummeis deberi beneficas hujus tincturae ad podagram omnemque aliam arthritidem dotes, ſed has ex parte quoque aſſignandas eſſe ſtimulanti, calefacienti, roboranti, & inprimis antiputredinoſae, ſpiritus, ad evocandas illas adhibiti, virtuti; licet excitatiſſimo huic liquori ſecundarias tantum tribuendas eſſe tincturae vires non negem. — Sed ſciſcitare ſecundo pergunt percontatores, cum, ut egomet dixi, omni ſpiritui ardenti, ex quacunque re profecto, ſint modo enarratae vires, nonne ad conficiendam hanc tincturam aeque idoneus ſit, rectificatus inprimis, vini aut frumenti ſpiritus, atque ab EMERIGONO ad eam praeſcripta & pro abſolute neceſſaria habita taffia [c]. Specioſum, fateor, argumentum eſt, cui haec innititur dubitatio; nec unquam vituperabo eos, qui ubi bonam & meracam taffiam habere nequeunt, aut caro nimis pretio redimere deberent, in hujus locum ſurrogabunt alium, rectificatum inprimis, ſpiritum; ſed ubi praeſto illa eſt, & non multo majoris venit, atque rectificatus frumenti aut vini ſpiritus, ſemper tamen illam praeferendam eſſe puto huic: ideo quod, ſi ſincera eſt & vetuſta, ob largius, quam in aliis, contentum in ea intimiusque unitum ſacchari acidum & oleum eſſentiale, utrumque fortiſſimum [d], non

(b) Vid. CARTHEVSER *Pharmacol. theor. pract. S. II. c. 3. §. 8. & 10. p. 92. ſqq.* ZÜCKERT. *Mat. aliment. p. 354.*

(c) *Epiſt. 1. p. m. 6.* it. *Epiſt. 2. p. 13.*

(d) Omnem nempe ſpiritum ardentem ex aqua & huic intime mixto ſale acido atque oleo eſſentiali conſtare, firmis argumentis probavit VOGEL *Inſt. Chem. §. 384. 385 & 386.* ab oleo vere pendere ſaporis diverſitatem, SPIELMANN *Inſt. Chem. §. 95. Exp. CXXVI. p. 332.* docet; & ſaccharo magna copia ineſſe acidum & oleum eſſentiale, demonſtrat fortiſſimum, quod ex eo, in aqua ſoluto, fermentatione obtinetur acetum & vinum. Vid. GEOFFROY. *l. c. T. II. p. 745.*

non tantum quovis alio ſpiritu ſimplici, & ipſo quoque aliquando negligentius rectificato, fortior eſt & acrior (e), ſed etiam majores habet, non falſo ab EMERIGONO (f) ei aſſertas, balſamicas ſeu antiputredinoſas vires, quas eminentiori gradu eſſe illi certo deprehendent omnes, quibus ad condiendos fructus, & a putredine defendendas animalium partes, aut ad chirurgicas applicationes, uti quandoque Taffia placebit. — Rogitant tertio permulti, poſſitne mitigari peracris & vere ingratus hujus tincturae ſapor? Poteſt aliquantum addito ſaccharo conico, de quo percolatae tincturae unciae triginta duae, adjuvante leni, aut ſolis aut furni calore, ſolvunt uncias octo. — Sunt quarto, qui edoceri optant, anne ſimplici noſtrae tincturae praeferenda ſit paſſim in tabernis medicamentariis jam officinalis magis compoſita, quae, una cum binis lacrimae Guajaci unciis, baccarum & frondium viridium juniperi ſingularum unciam unam, ſtipitum & gemmarum Ribis nigrae unciam dimidiam, & foliorum Trifolii fibrini drachmas duas, in Taffiae unciis triginta duabus mergit? Non videtur. Praeterquam enim, quod, quoties ſpecifica medicamenti cujuslibet virtute opus eſt, regula tenet, quo ſimplicius eo melius (g); & ſimplex noſtra, ut ſupra §. V. oſtendi, omnibus indicationibus, quas proxima podagrae omnisque arthritidis cauſa exigit, plene ſatisfacit, nullisque ideo additamentis indiget: compoſitam illam ſimplici noſtra, multo non tantum ingratiorem & nauſeoſiorem ſed etiam calidiorem reddunt indicata additamenta, quibus paene omnis tribuenda eſt culpa, cur a multis minus bene fertur atque ſimplicior noſtra, quod, praeter alios, quos de impenſius calefaciente & exſiccante ejus indole, conqueſtos eſſe audio, inter

D noſtrates

(e) ZÜCKERT *l. c. p. 356.* GEOFFROY *l. c. T. II. p. 745.*

(f) *Epiſt. 3. p. 13.*

(g) Sunt verba SYDENHAMI *l. c. p. 568.*

noſtrates expertus quoque eſt perilluſtris GOLLOWINIVS, qui, cum primum compoſita illa, Hamburgo accepta, uteretur, multum ab ea emaciari ſe ſenſit, cum e contrario, a ſe ipſo, ſecundum EMERIGONI formulam praeparata, ſimplicior noſtra, quam ſepoſita illa, ultra tres menſes bibit, & toroſiorem eum reddiderit & vegetiorem. Quodſi tamen una cum podagra & calculo laborant arthritici, quod ſane frequentiſſimum eſt, ſimplici noſtrae utique praeferendam eſſe reor compoſitam illam, ob majores diureticas & lithontripticas vires, quas ab additamentis ei eſſe nemo inficiabitur. — Quinta & ultima, quam hic excutere mihi propoſui, quaeſtio ab iis movetur, qui, ardentes quoscunque ſpiritus reformidantes, ſcire avent, an non & alio quocunque liquore non ſpirituoſo ex Guajaci lacrima haberi poſſit aeque utilis ad podagram omnemque aliam arthritidem medicina? Poterit, credo, methodo a perilluſtri DE BERGER, Auguſtiſſimi Danorum Regis Conſiliariorum principalium a Conferentiis dictorum dignitate Archiatro, propoſita (b), qua ſcilicet lacrima Guajaci, & ſacchari conici puriſſimi utriusque uncia dimidia, atque Gummi arabici drachmae duae, aliquam longa tritura exacte miſcentur, atque cum aquae cujusdam diſtillatae & convenientis unciis novem diluuntur, aut, quod praeſtare videtur, emulgentur. Nondum quidem mihi ſe obtulit occaſio experiundi, quid & quantum haec, ad alium morbum, aſthma puta ſpaſticum & convulſivum, atque graviſſimam inprimis hujus ſpeciem, noſtris temporibus ſic dictam anginam pectoralem, commendata potio vel emulſio, ad vincendam podagram, aliamve quamcunque arthritidem valeat; nullus tamen dubito, aeque fere, ſi non omnino, efficacem futuram eſſe, atque eſt cum ſpiritu ardente ſacchari facta Guajaci tinctu-

(b) *In novis Actis Academiae Scientiarum Sueciae a. 1780. n. 7.*

tinctura. Nam & de illa praedicat perilluſtris inventor, quod, ad cochlearis cibarii menſuram ſumta, perinde ac haec, bis vel ter quotidie alvum ducat, interdum ſalivationem cieat & perſpirationem adaugeat.

§. IX.

Multa ſupereſſe ſcio, quae de hoc argumento dici poſſent & fortaſſis deberent, nec erit ullus qui melius quam ego ipſe ſentiat hujus libelli defectus. Sed plura hic addere vetant explotae, quas huic tentamini academico deſtinaveram, paginae, & proxime inſtans publicae ejus diſquiſitioni praeſtitutus dies. Eſto ergo hic ejus.

F I N I S.

DOCTISSIMO

HONORVM MEDICORVM CANDIDATO

ERNESTO FRID. ECKHOFF

S.

PRAESES

IO. FRIDERICVS ACKERMANN D.

Immutatam, totamque Tuam Doct. Candidate *habes Diſſertationem, quam ſpeciminis aditialis academici loco, lege ordinis mihi exhibuiſti. Sed vide vt probes, quae ad commendandum inter ſpecifica antarthritica, paucioribus profecto exemplis & obſervationibus, nec idonea medicorum expertiorum auctoritate aſſertum remedium ſcripſiſti. Satis & ipſe cognoui vſum Gummi Guayaci ad corrigendas, & varia via euehendas ſanguinis, inprimis in ſeroſa parte glandularumque latibulis haerentes corruptelas. Sed nondum mihi vſus in vehiculo ſpiritus ſachari ita placuit, ita probatus eſt, vt imitandum & commendandum putem. Perſuaſum potius adhuc habeo, vanas & fallaces laudes, quibus tabernae per publicas literas imponunt, emtoresque & imitatores, vt ſit, facile adliciunt, diligentiorem & accuratiorem artem breui eſſe demonſtraturam.* Emerigono *certe Tuo in re tali tanta auctoritas non eſt. Et noſti, quam curioſe fruſtratam ſpem, credulitatis qui poenas luant, vel tacere, vel laudibus male diſſimulare, vel adeo felicis effectus opinionem induere ſoleant. Denique, quod & ipſe agnouiſti, res ipſa loquitur, certe longiora artis ſtudia & obſeruationum tutiorem fidem poſcit.*

Quae igitur etſi mihi non probaſti, Doctiſſime Candidate, *doctrinam tamen Tuam, quae digna ſit honoribus medicis, ſatis probauiſti, vt de omni Tuo Tibi merito & laude gratuler.* DEVS OPTIMVS MAXIMVS *omni dehinc Tuo inſtituto & faciundae arti benedicat, omnibus conſiliis & rebus gerendis faueat, vt perennem hunc & vberem felicitatis & honoris fontem habeas! Vale.*